

ALLEEN

en het bemoeien en doorleven
der menschen heeft aan hem geen deel.
J. H. LEOPOLD

ER ZIJN MENSCHEN, DIE ALLEEN ZIJN in het leven. Maar alleen-zijn en alleen-zijn zijn twee of drie of zes of tien of meer. Alleen is de kluisenaar, die de eenzaamheid heeft gezocht — die haar heeft gewild — die er voor heeft gedankt. Die de wereld zijn oorlof gaf en de maatschappij ontvluchtte. De heremiet heeft weinig verlangens; hij heeft zich het leven versoberd. Maar hij heeft ondanks dit een ideaal behouden. Dit ideaal te benaderen is zijn levensdoel. Met de menschen gaat hij niet meer om dan noodig is. Hij werkt in zijn gesloten tuintje, maar luistert in stillen zomeravond naar de merel, die fluit op den tak. En de bloemen beloven hem in de taal van haar kleuren het paradijs, waarnaar zijn ziel hunkert. De eenzaamheid versombert hem niet. Hij vindt zijn lied in den stillen schemer en hij glimlacht op zijn hard leger de zon tegen, die haar stralen door zijn zolderkamerzje zendt.

Maar alleen zijn kan men ook in allerlei kring, waarin men leeft, omdat het contact ontbreekt. Alleen zijn kan men op de markt van het leven, in de drukke vergadering. Er is een moed, die alleen doet staan tegenover de velen; maar de eenzaamheid in het leven kan ook pijn doen.

Alleen is het kind, dat als een „droomkoninkje” tusschen de wegen die de groote menschen gaan, zijn paadje moet zoeken; onbegrepen door knappe of nuchtere reuzen, die het nauwelijks opmerken.

Alleen is de mensch, dien men voor een zonderling aanziet, omdat hij een eigen meening durft uiten tegenover de „gangbare,” de mensch, die misschien wel afstoot door zijn eerlijkheid en zeker afgestooten wordt; die zijn sfeer zoekt, maar haar niet vindt.

Die wat dieper leeft dan de massa en voor wien twee maal twee de vier niet haalt, die problemen kent en ze niet oplossen kan; raadsels vindt, zonder dat hij ze kan raden. Die piekert over het leven, dat hem een oerwoud lijkt: hij is er middenin en weet geen weg; handwijzers leest hij en nog doolt hij rond.

En als hij eenmaal een mensch heeft gevonden, die hem denkt te begrijpen en die hem gaarne helpen wil, die hem de hand reikt, volgt toch nog vaak de teleurstelling. De eenzaamheid leek opgeheven, maar later past toch boven dit hoofdstuk van het levensverhaal: „Misunderstood”: verkeerd begrepen. Alleen zijn en alleen zijn is niet hetzelfde.

En hier op de plaat is de eenzame, die de eenzaamheid voelde als laatsten plicht. Hij heeft haar niet begeerd; hij heeft haar afgebeden — maar de levenslijn boog zich onverwacht in een ongewenschte richting en toen was het *dit* alleen, dat nog restte. De laatste aan boord te zijn schreef hem zijn plicht voor. En hij was de laatste.

Toen de oceaanstoomer de kade verliet en het ruime sop koos, was de kapitein niet alleen. Er waren er velen, die helpen wilden om de reis tot een goed eind te brengen. En nog veel meer waren er, die zich aan zijn kunst en zorg toevertrouwden.

Hij stond op de brug en hield koers. Hij stuurde met oog en hand.

De boot sneed door het water en gehoorzaamde haar kapitein als een paard zijn menner. Zij wiegde op de golven; sierlijk deinde zij op de groote zee. Het witte schuim vlokte op en het water klotste tegen haar flanken. En langzaam-zwaar toette de stoompijp haar dof geklaag.

De man op de brug kende zijn taak. Hij stuurde vastberaden naar zijn doel. Hij vertrouwde zijn kompas. Hij genoot van de zon, die blikkerde op de golven en vreesde niet voor den storm, die morgen woeden kon.

Kort waren zijn kommando's tot de mannen, die onder hem hun eigen werk hadden.

Daar beneden hem was de vroolijkheid. Op de dekken en in de zalen. Er werd geconverseerd en gemusiceerd; gespeeld en gedanst. Men zong er van verleden en toekomst. De reis was een feest; de reis naar 't nieuwe land of 't vaderland.

Toekomstplannen werden in intiem kring verteld; herinneringen werden onderwerp van interessant gesprek; in zilveren woorden werd besproken nieuw leven, dat wachtte.

De jool schaterde hoog ... Tot de gevreesde ijsberg naderde... Haar witte verschijning maakte opeens een einde aan lach en muziek. Haar indrukwekkende verschijning, die eerst werd bewonderd, bleek de ramp in dit blijde leven.

De stoot op het onzichtbare — de geruststelling — de stilte — de drukte — de vrees — de angst — de paniek!

De marconist seinde zijn S. O. S. de ruimte in.

De reddingsbooten werden te water gelaten.

De poorten der eeuwigheid kwamen in 't zicht. En de menschen daalden de trap af met het allernoodigste.

De man op de brug gaf eindelijk zijn laatste bevel. Toen kwam hij beneden op de hellende, zinkende boot. En daar staat hij, alleen. Er valt niets meer te kommandeeren. De vuren zijn gedoofd.

Daar drijven de booten, tot zinkens bevracht.

Er is nog één man aan boord. De laatste. Hij wilde het zijn; hij moest het zijn. Redding schijnt onmogelijk. Voor 't eerst voelt hij den angst. Den angst, die sprakeloos maakt.

Kierkegaard zegt ergens, dat de angst komt, als de vrijheid in aanraking komt met de geslotenheid. Het geslotene is het stomme; hier kan zelfs de taal, die de geslotenheid kan opheffen, die een uitweg vindt voor den zieleangst, niets meer doen. Deze man is thuis op zijn stoomer; hij kent elke plek, maar deze kennis vermeerdert den angst. De golven slaan tegen de bootplaten met kracht; de boot kan niet meer en haar kapitein kan niet meer: de dood wenkt iedere minuut. Hij is alleen met zichzelf.

De reis wordt afgebroken, omdat hij ter andere reis wordt geroepen, waarbij hij de leiding niet heeft. Hij sterft straks in zijn graf.

Is dat nu niet tragisch? Ja — en deze tragiek overkomt nu ons allen. Wij worden allemaal eens de laatste man, die alleen dezelfde reis als deze kapitein te maken heeft. We zullen het knarsen hooren van de deuren des tijds en omringd door de liefde, die met de wetenschap heeft geworsteld om ons leven te redden of te rekken, zullen we toch alleen zijn. Omdat ieder mensch zijn laatste reis alleen maken moet.

„Elkerlyc,” de hoofdfiguur van een Middeleeuwsch „sinnenspel,” mag met „deught” in den put dalen, wij weten, dat zij de rust niet geven kan, die met den dood verzoent. Maar wij weten ook, dat het mogelijk

+

„ALLEEN“

is, dat in de eenzaamheid van het laatste uur de hand ons grijpen kan, die de veiligheid verzekert.

Omdat eens aan het Kruis de bangste eenzaamheid werd doorworsteld. Omdat de dood werd overwonnen door Hem, Die in zwarte donkerheid Zich door de verlatenheid heenstreed. Met een trouw, die alle menschelijke trouw te boven gaat. Die in lijden en sterven vasthield aan het eens gegeven woord, dat eeuwigheidswaarde had. Die niet bezweek, toen laster en spot uitdaagden om den dood te voorkomen. Die onwankelbaar volhardde, toen vrienden verlieten en vijanden martelden. De slagen van Gods baren in hun bange verschrikking gingen over Hem heen. Maar haat en ontrouw braken hun kracht op de Liefde, Die in de eenzaamheid overwon. En daardoor is het mogelijk, dat de eenzamen niet bezwijken, als het schip van hun leven kraakt op de klip van den dood. Want dit schip heeft „het Kruis in top.”

A. L. V. H.

VOORBIJGAANDE SCHEPEN....

Onze medewerker, de heer De Ridder, heeft zijn Zomervacantie in het schoone Sauerland doorgebracht, en daarvan een aantal indrukken geschreven, welke wij in het nummer van heden en in volgende nummers voornemens zijn af te drukken.

WE ZIJN NU AL EEN PAAR DAGEN IN DE Sauerlandsche Sommerfrische en we hebben al dien tijd mooi weer gehad. Maar nu is de dag ontwaakt in een bed van regenwolken, en het ziet er naar uit, dat de zon vandaag het bed niet „afhalen” komt.

„Gibt's noch schönes Wetter heute, Joseph?” vragen we aan den ouden knecht, die achter het bouwvallige deurtje van den watermolen opduikt. De Sommerfrische is vroeger jaren een boerderij geweest en daar hoorde dan een watermolen bij, die ook al aardig uit den tijd is. Maar Joseph vindt er nog wel altijd iets te doen.

Joseph is een oude boerenknecht. Hij staat alleen op de wereld, maar hij krijgt elke maand vijftig mark ouderdomsrente en het armbestuur van het dorp daarginds achter den berg doet er zijnerzijds nog vijftig bij voor zijn kostgeld. Nu werkt en slaapt hij bij Herr Becker voor den kost en mitsdien mag hij die vijftig mark houden. Neen, hij heeft 't zoo kwaad nog niet, die Joseph. Hij is een werkzaam man en hier is altijd wel iets voor hem te doen.

Nu is hij weer bezig met, kalm, zonder overhaasting, hout te hakken voor het reusachtig keukenfornuis. De oude is nog krachtig, alleen loopt hij wat érg nadrukkelijk. Maar zijn arm is nog gespierd...

Maar hij moet antwoord geven op onze vraag. Hij doet 't weer met die eigenaardige boerenvoorzichtigheid. Hij zet een vies gezicht als hij de luchten afkijkt, die loodkleurig boven de vale bergen hangen. Zijn antwoord is niet rechtstreeksch en als hij ermee klaar is, weten we nog niets. Hier in Holland zeggen we van zulke antwoorden: 't kan vriezen, 't kan dooien...

Joseph volstaat met er aan toe te voegen, dat „man viel Wasser brauchen kann im Sauerland.” De grond is hier zoo „trocken,” zegt hij vergoelijkend. Hij maakt er zijn oudemannenstem expres sympathiek-zacht van timbre voor. — Jede Woche darf 's hier schon einen Tag Regen geben; der Boden ist so furchtbar trocken...

Nu, de droge bodem krijgt momenteel genoeg, vinden wij. 't Water plast met bakken uit de lucht, de kippen zijn met wijd uitstaande veëren ervoor in hoeken en gaten gevluucht.

74

Dan maar „thuis” blijven. Dat „thuis” is het goede, hecht doortimmerde huis van Herr Becker, waar men vier maaltijden per dag geniet voor weinig geld, en met veel dank. En waar men des nachts heerlijk uitrust onder de donzen dekbedden, zonder door motoren gewekt te worden.

Het is een beetje geminderd met het regenen en de hemel wordt al wat lichter van tint. Joseph heeft zijn hout klaar en brengt het met zijn soliede stappen naar de keuken, waar men den derden maaltijd alweer voorbereidt. Kaffee mit Kuchen. Joseph glimlacht ons begripend toe, terwijl hij ons passeert. Hij beschouwt ons ongetwijfeld als zonderlinge lui, als dagenmelkers, die maar wat rondhangen; zoo wat elken avond vraagt hij 't ons: heb je 'm weer omgekregen?

Toch vergist de goede oude zich. De dag duurt ons hier eerder te kort. Heerlijk is dat freewheelen in deze idyllische omgeving. Joseph is een filosoof. Hij kan soms van die eigenaardige verhandelingen houden, die daarop duiden. Nu stopt hij even, om in antwoord op een opmerking van ons een cursus te geven over „de tevredenheid.”

„Man muss zufrieden sein,” zegt hij en hij rekt dat „zufrieden” zóó, dat men er de diepte in herkent van zijn eigen tevredenheid. „Er zijn menschen, die alles hebben en niét tevreden zijn,” zegt hij en hij smakt met zijn verweerde lippen. „Aber, was hat man dann?” vraagt hij met een loozen lach. Zulke stommeriken, zegt die lach. Nu, Joseph is zèer tevreden. Hij heeft wel niet alles, zelfs niet veel, maar hij heeft precies genoeg. Zelfs nog zooveel, om een keer of twee per dag de Bierstube van Herr Becker binnen te gaan.

Zoo is Joseph dan een man van groote levenswijsheid mitsgaders een weerkundige. Want heel den dag blijft het regenen ter wille van het „trockene” Sauerland. En nu begripen wij zijn zich-op-de-vlakte-houden. Hij heeft 't geweten, die oude gait, maar ons zijn oordeel willen besparen, wetende hoe onaangenaam dit voor ons klinken zou.

Q. A. DE R.

RAADGEVINGEN VAN

DE VRIEND DER GEZONDHEID

Aangezichtspijn. — Deze wordt veroorzaakt door een neuralgische aandoening van de driedeelige aangezichtszenuw, die veelal door kouvatten, ook tengevolge van reumatiek, ontstaat. De pijn is zeer hevig over ééne zijde van het gelaat; ze wordt verergerd door kauwen en spreken, en ze wordt beter door het plaatselijk toepassen van warmte, b.v. warme kamillen-omslagen. Homoeopathische middelen werken soms zeer gunstig. Bij de keuze van het gepaste middel moet op de begeleidende omstandigheden gelet worden, zoo past b.v. *Arsenicum* bij pijnen met een periodiek karakter, die zich, dus op denzelfden tijd van den dag of den nacht, herhalen; *Nux vomica* bij pijnen, die 's morgens vroeg in bed aanvallen en in den loop van den dag verdwijnen; *Ignatia* bij pijnen, die 's morgens en 's namiddags optreden. Doch hierover kan hier niet verder uitgeweid worden. Dr. J. V.

In Gordons slaapkamer hing een kaart met de volgende dichtregelen:

O, vraag toch nooit, hoe zal 'k den last,
Die morgen dreigt, toch dragen!
Voor heden is 't kwaad afgepast; —
Zoo is het alle dagen.
En God schenkt, wie Zijn hulp verwacht,
Voor iedren dag genoegzaam kracht!